

ДМИТРО ЯКОВИЧ ПЕТРИНА
(до сімдесятиріччя від дня народження)

23 березня 2004 року виповнилося 70 років Дмитру Яковичу Петрині, члену-кореспонденту НАН України, доктору фізико-математичних наук, професору, завідувачу відділу математичних методів у статистичній механіці Інституту математики НАН України.

Д. Я. Петрина народився в с. Торгановичі Старосамбірського району на Львівщині. У 1956 р. закінчив Львівський державний університет і вступив до аспірантури при Інституті математики АН УРСР під науковим керівництвом О. С. Парасюка. У 1961 р. захистив кандидатську дисертацію „Аналітичні властивості амплітуд розсіяння” у Київському державному університеті, а в 1969 р. — докторську дисертацію „Математичні проблеми матриці розсіяння” в Інституті математики АН УРСР. Із 1978 р. Дмитро Якович очолює відділ статистичної механіки (пізніше перейменованій у відділ математичних методів у статистичній механіці) спочатку в Інституті теоретичної фізики АН УРСР, а потім (з 1986 р.) в Інституті математики НАН України. У 1980 р. отримав звання професора, а в 1988 р. був обраний членом-кореспондентом АН України.

Д. Я. Петрина збагатив науку видатними досягненнями в багатьох областях сучасної математичної фізики. Він отримав ряд всесвітньовідомих результатів з конструктивної квантової теорії поля, теорії аналітичної матриці розсіяння, класичної та квантової статистичної механіки, кінетичної теорії мембран, теорії надплинності та надпровідності. Йому належать такі фундаментальні результати, як теорема про неможливість існування нелокальної квантової теорії поля з додатним спектром оператора енергії-імпульсу, критерії справедливості спектральних зображень амплітуд розсіяння. Д. Я. Петрина одержав і дослідив рівняння для коефіцієнтних функцій матриці розсіяння та запропонував застосувати апарат рівноважної статистичної механіки до евклідової теорії поля. У статистичній механіці у співпраці з М. М. Боголюбовим встановив фундаментальну теорему про існування термодинамічної границі для рівноважних станів у рамках канонічного ансамблю. Він розробив нові методи побудови розв'язків рівнянь Боголюбова та довів існування термодинамічної границі для

нерівноважних станів, математично строго вивів рівняння Больцмана. Крім цього, запропонував новий підхід до дослідження модельних систем квантової статистичної механіки у просторах трансляційно-інваріантних функцій та показав, що рівняння самоузгодження розв'язуються точно методом скінченно-зонного потенціалу. В теорії граничних задач з перфорованою границею ним розроблено віднімальну процедуру, за допомогою якої вдалося одержати строгий розв'язок класичної задачі Максвелла та побудувати функції розподілу заряджених частинок у мембранах.

Д. Я. Петрина є автором та співавтором 8 монографій, близько 200 наукових праць. Наукові результати вченого здобули заслужене міжнародне визнання і увійшли до ряду монографій і підручників. Його праці відзначено Державною премією в галузі науки і техніки за 2001 рік та премією ім. М. М. Крилова за 1984 рік.

Великі заслуги Д. Я. Петрини у вихованні молодих математиків. Протягом тридцяти років він викладав у Київському університеті, підготував велику кількість докторів та кандидатів фізико-математичних наук.

Дмитро Якович зустрічає свій ювілей сповнений творчими планами та новими ідеями і продовжує натхненно і продуктивно займатися своєю улюбленою справою — наукою.

Вітаючи ювіляра з 70-річчям, побажаємо йому доброго здоров'я, щастя та нових великих творчих успіхів.

*М. Л. Горбачук, І. О. Луковський, В. О. Марченко,
Ю. О. Митропольський, Л. А. Пастур, А. М. Самойленко,
І. В. Скрипник, Є. Я. Хруслов*